

D.E.U. br. 23 / 0 1 7

HRVATSKI SABOR

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 022-03/23-01/133

URBROJ: 6521-29-23 -

Zagreb, 5. prosinca 2023.

ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE

g. Domagoj Hajduković, predsjednik

Predmet: Mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) COM (2023) 161, D.E.U. br. 23/017

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 54. sjednici održanoj 5. prosinca 2023. godine, Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) COM (2023) 161, koje je Odboru za zaštitu okoliša i prirode sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 8. studenoga 2023. godine.

Stajalište RH Hrvatske o ovom Prijedlogu uredbe usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/23-07/413, URBROJ: 50301-21/06-23-2 na sjednici održanoj 17. listopada 2023. godine.

Stajalište Republike Hrvatske obrazložio je predstavnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Opći cilj uredbe je uspostava okvira za inovacije i povećanje proizvodnih kapaciteta tehnologija s nultom neto stopom emisija kako bi se podržao cilj Unije za 2030. u pogledu smanjenja neto emisija stakleničkih plinova za najmanje 55% u odnosu na razine iz 1990. i cilj klimatske neutralnosti Unije do 2050. Cilj je do 2030. osigurati da proizvodni kapaciteti strateških tehnologija s nultom neto stopom emisija navedenih u Prilogu dostignu najmanje 40% godišnjih potreba Unije. Europa je trenutno neto uvoznik tehnologija s nultom neto stopom emisija, pri čemu se oko četvrtine električnih automobila i baterija te gotovo svi solarni fotonaponski moduli i gorivni članci uvoze uglavnom iz NR Kine.

Republika Hrvatska podržava napore koji se na razini EU-a poduzimaju u cilju dostizanja klimatske neutralnosti i europske energetske sigurnosti. Shodno tome, RH pozdravlja ovaj Prijedlog uredbe kojoj je cilj uspostava okvira za povećanje europskih proizvodnih kapaciteta tehnologija s nultom neto stopom emisija, a čime se podupire cilj dekarbonizacije i osigurava sigurnost opskrbe za tehnologije s nultom neto stopom emisija koje su ključne za rješavanje ranjivosti Unije u energetskom sektoru.

Opredijeljenost RH za zelene politike vidljiva je u strateškom okviru koji pokriva nacionalnu, energetska i klimatska politiku. Već je u Nacionalnu razvojnu strategiju do 2030. godine, kao jedan od četiri razvojna smjera, uvrštena Zelena tranzicija. Također, Strategija energetskog razvoja RH do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu jasno promiče razvoj obnovljivih izvora energije te predviđa više od 2500 novih MW instalirane snage u obnovljivim izvorima energije. Iako je naglasak stavljen na vjetroelektrane i sunčane elektrane, potencijal postoji i u bioekonomiji (biomasa i bioplin) te u geotermalnoj energiji.

RH podržava Prijedlogom uredbe predloženi popis strateških tehnologija te kraće razdoblje, odnosno 4 godine nakon stupanju na snagu uredbe za ocjenu i po potrebi proširenje popisa tehnologija s neto nultom stopom emisija. RH podržava uključivanje nuklearnih tehnologija na popis strateških tehnologija s neto nultom stopom emisija (članak 3.a i 3.b).

U odnosu na inicijalni prijedlog EK (3 mjeseca), RH se zalaže za duži rok (9 mjeseci) za uspostavu jedinstvene kontaktne točke – tijela koje je odgovorno za olakšavanje i koordinaciju procesa izdavanja dozvola za projekte s neto nultom stopom emisija (članak 4.)

RH može podržati cilj da se do 2030. osigura da proizvodni kapaciteti strateških tehnologija s nultom neto stopom emisija dostignu najmanje 40 % godišnjih potreba Unije (članak 9.a).

RH ne podržava odredbu kojom izostanak odluke država članica izvan roka od mjesec dana predstavlja odobrenje strateškog projekta. Zbog opravdanih razloga (naknadna dostava dokumentacije i slično) moguće je da će se odluka donijeti izvan roka od mjesec dana (članak 11. stavak 3. inicijalnog prijedloga EK).

Vezano uz članak 14. stavci 2. (a) i (b), RH navedene odredbe smatra prekomjernim opterećenjem za administracije država članica te predlaže ublažavanje ili brisanje predmetnih odredbi. Ne smatra primjerenim da države članice pružaju podršku nositeljima projekta kod ispunjavanja obveza izvješćavanja i u povećanju javnog prihvaćanja projekta.

Vezano uz strateške projekte, koji se smatraju od javnog interesa ili služe javnom zdravlju i sigurnosti te se može smatrati da imaju prevladavajući javni interes ako su ispunjeni svi uvjeti utvrđeni u direktivama 92/43/EEZ, 2000/60/EZ i 2009/147/EZ, RH smatra kako u raspravama u Vijeću ne bi trebalo doći do daljnjeg slabljenja odredbi vezanih uz okolišno zakonodavstvo. Svakako svi uvjeti utvrđeni Direktivom o staništima 92/43/EEZ i Direktivom o pticama 2009/147/EZ trebaju biti zadovoljeni.

RH podržava predloženi cilj o postizanju godišnjeg kapaciteta utiskivanja od najmanje 50 milijuna tona CO₂ do 2030. Također, poziva na uključivanje reference na transport CO₂ (članak 16. stavak 2. (a) i (b)). Ključno je povećati kapacitet utiskivanja CO₂ u ovom desetljeću kako bi sve zemlje EU-a mogle ostvariti potencijal dekarbonizacije. To će biti ključ za osiguravanje konkurentnosti industrije EU-a, što je posebno važno za energetske intenzivne industrije kao što su proizvodnja cementa i kemijska industrija.

RH podržava uspostavljanje zajedničkih pravila za zelenu javnu nabavu, no ukazuje da je direktivama iz područja javne nabave već uključeno da se kriteriji zelene javne nabave koriste kao jedan od nefinancijskih kriterija prilikom odabira ekonomski najpovoljnije ponude. RH smatra da dodatni kriteriji u svim sektorskim dosjeima opterećuju države članice i same naručitelje. Dodatno ukazuje da je, zbog različitosti nivoa razvijenosti i uvjeta u državama članicama, potrebno predložiti koji se kriteriji mogu primijeniti u postupcima javne nabave, odnosno potrebno je omogućiti veću fleksibilnost u odabiru i udjelu kriterija te prepustiti državama članicama odabir kriterija kojeg će prenijeti u svoje zakonodavstvo. Također, izuzetno je važno na vrijeme pružiti jasne smjernice i/ili upute, a sve u svrhu pravne sigurnosti i jasnoće u primjeni predmetnih odredbi u postupcima javne nabave (članak 19.).

Vezano uz prijedlog Europske akademije za industriju s nultom neto stopom emisija, s obzirom na to da se radi o konzorcijima dionika, RH smatra da bi Akademije trebale više biti usmjerene na stjecanje kompetencija u radnom okruženju, odnosno poslužiti kao podrška osposobljavanju temeljenom na radu (work based training) umjesto da su fokusirani na izradu programa i materijala za obuku. RH je dostavila pisane prijedloge izmjena kako bi se dodatno naglasila nadležnost država članica za obrazovanje i osposobljavanje (članci 23 i 24.).

RH pozdravlja uvođenje regulatornih sigurnih okruženja (regulatory sandboxes) za testiranje inovativnih tehnologija s nultom neto stopom emisija u kontroliranom okruženju na ograničeno vrijeme. Naime, ako se želi što prije postići klimatska neutralnost Unije, potrebno je uvoditi nove tehnologije koje će pomoći ostvarenju tog cilja. Kako bi se nove tehnologije mogle razvijati, nužno ih je testirati u stvarnom okruženju. S tog aspekta nužno je omogućiti regulatorna sigurna okruženja u kojima bi se provodila testiranja novih tehnologija kao dio njihovog razvoja, što bi u konačnici dovelo do njihove primjene (članak 26).

RH pozdravlja uspostavu Platforme za Europu s nultom neto stopom emisija. Važno je izbjeći preklapanja s drugim formacijama (primjerice Industrijski forum). Vezano uz zadatke Platforme (primjerice rasprave na temu kojim bi trećim zemljama trebalo dati prednost za sklapanje

partnerstava za tehnologije s nultom neto stopom emisija), važno je da zadaci Platforme ne dovode u pitanje ovlasti Vijeća u skladu s ugovorima (članci 28. i 29.).

U raspravi na Odboru uočeno je da zelena javna nabava i njeno provođenje ima bitno mjesto u Prijedlogu uredbe. Postavljeno je pitanje poduzima li Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (ne samo u kontekstu ovog Stajališta već generalno) pripreme na širenju zelene javne nabave primjerice na sektor hrane, pića. Istaknuto je da navedeno može direktno utjecati na pristup tržištu za poljoprivrednike.

Predstavnik Ministarstva istaknuo je da su u pripremi određene radnje u kontekstu izmjene zakona kojima bi se dodatno inkorporiralo navedeno. Napomenuo je da u odnosu na druge države članice u RH još nisu dovoljno dobro prepoznati efekti zelene javne nabave na području hrane te drugim područjima gdje bi se ovakvim odredbama unutar zakona pomoglo domaćim dobavljačima.

Nakon provedene rasprave Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, sukladno članku 152. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora jednoglasno (8 glasova „za“) je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Odbor podržava Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) COM (2023) 161

Za izvjestitelja na sjednici Odbora za europske poslove određena je Sandra Benčić, predsjednica Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA
Sandra Benčić

